نیت روزه در کلام صاحب دعائم و فیض کاشانی

من ابتدای عبارت مرحوم فیض را میخوانم. خودشان بقیه آن را نگاه کنید. در ابتدا ایشان در آن چیزی که به بحث ما مربوط میشود این را میفرمایند: «فلا منافاة بين الحديثين بوجه».

> **معنى الحديث الأول أن صيام يوم الشك بنية شعبان أحب إلي من إفطاره و ذلك لأنه إن صامه بنية شعبان و كان في الواقع منه لكان قد صام يوما من شعبان و أما إذا أفطر و كان في الواقع من شهر رمضان فكان قد أفطر يوما من شهر رمضان و صيام يوم من شعبان خير من إفطار يوم من شهر رمضان[1]**

این وجه اول است. همینجا ایشان که میفرمایند «لان اصوم»، صاحب دعائم را ببینید. مرحوم مجلسی هم حرف ایشان را در بحارالانوار آوردهاند. صاحب دعائم[2] میگویند اگر یوم الشک روزه بگیرد خب گرفته؛ اگر شعبان بود ثواب روزه مستحبی به او میدهند. اما اگر بعداً معلوم شد که ماه مبارک بوده فایده ندارد. باید قضا کند. چون معلوم شد آن نیتی که او کرده نیت نبود. او نیت روزه شعبان کرده بود. ایشان روایت را هم قبل از آن میآورد و در مورد دو روایت این حرف را میزنند. روایت قبلی آن چیست؟

> **و عن رسول الله ص أنه قال: لا تصام الفريضة إلا باعتقاد و نية و من صام على شك فقد عصى[3]**

خداوند متعال میخواهد فرائض روی یقین ادا شود. فریضه ای که با شک باشد را نمیپذیرد. شما باید با یقین و با اعتقاد و با وضوح به اینکه این ماه مبارک است، روزه بگیرید. درحالیکه شما روزه ماه مبارک را نگرفتید. این حرف قاضی نعمان در دعائم است.

> 25:55

الآن هم که ایشان میفرمایند: **«أما إذا أفطر و كان في الواقع من شهر رمضان فكان قد أفطر يوما من شهر رمضان»**، قاضی نعمان میفرمایند فایدهای ندارد. درواقع بود ولی مقوم صحت و قبول عمل این است که خودش عن جزمٍ بشهر مبارک بیاورد. این برای حدیث اول.

>

> و معنى الحديث الأخير أن إفطار يوم الشك بنية شعبان إذ لم يعلم أنه من شهر رمضان أحب إلي من صيامه بنية أنه من شهر رمضان و ذلك لأن إفطاره على تلك النية جائز مرخص فيه و صيامه على هذه النية بدعة منهي عنه فلا منافاة بين الحديثين بوجه[4]

«... أنه من شهر رمضان»؛ نیت، **«و ذلك لأن إفطاره على تلك النية جائز مرخص فيه»؛** به نیتی که از ماه شعبان باشد. **«و صيامه على هذه النية»؛** که از شهر مبارک باشد، **«بدعة منهي عنه فلا منافاة بين الحديثين بوجه».**

> و تحقيق الكلام في هذا المقام أن من رحمة اللّه سبحانه بناء الأحكام الشرعية على اليقين فإذا كان ثوبنا طاهرا مثلا لم نحكم بورود النجاسة عليه إلا إذا تيقنا ذلك و إن كان قد تنجس في الواقع من دون معرفة لنا بنجاسته و ذلك لأن اليقين لا ينقض بالشك أبدا بل إنما ينقضه يقين آخر مثله كما ورد به الأخبار فكذلك إذا كنا في شعبان لم نحكم بخروجنا منه و دخولنا في شهر رمضان إلا إذا تيقنا ذلك و لا تيقن لنا بالدخول في شهر رمضان إلا برؤية هلاله أو بعد ثلاثين يوما من شعبان فيوم الشك بهذا الاعتبار الشرعي معدود لنا في أيام شعبان و ليس من شهر رمضان في شيء و إن كان في الواقع من[5]

«و تحقیق الکلام...»؛ مطالب خوبی دارند. باید آنها را نگاه کنید. میخواهم نکته دیروز را در جمع بین این دو حدیث عرض کنم.

---

[1] الوافی ج۱۱ص۱۰۶

[2] دعائم الإسلام، ج۱، ص: ۲۷۲

[3] همان

[4] الوافی ۱۱ص۱۰۶

[5] همان

بازبینی #1
ایجاد شده 9 ژوئن 2026 13:54:33 توسط ... .
به روزرسانی شده 9 ژوئن 2026 13:59:59 توسط ... .